

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

12 februari 2026

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wetten
betreffende de preventie van beroepsziekten
en de vergoeding van de schade
die uit die ziekten voortvloeit,
gecoördineerd op 3 juni 1970, en
van de programmawet (I)
van 27 december 2006 met het oog
op de versterking van de toegang
tot de rechter voor asbestslachtoffers
door de invoering
van de onverschoonbare fout**

(ingediend door mevrouw Sarah Schlitz en
de heer Jeroen Van Lysebettens c.s.)

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

12 février 2026

PROPOSITION DE LOI

**modifiant les lois relatives
à la prévention des maladies professionnelles
et à la réparation des dommages
résultant de celles-ci,
coordonnées le 3 juin 1970, et
la loi-programme (I)
du 27 décembre 2006
en vue de renforcer l'accès
à la justice des victimes de l'amiante
par l'introduction
de la faute inexcusable**

(déposée par Mme Sarah Schlitz et
M. Jeroen Van Lysebettens et consorts)

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel strekt ertoe de uitzonderingen op de immuniteit waarvan werkgevers en aansprakelijke derden genieten in het kader van de vergoedingsmechanismen inzake beroepsziekten en het Asbestfonds (AFA) aan te vullen, door de invoering van het begrip onverschoonbare fout als grondslag die een burgerlijke aansprakelijkheidsvordering opent ten gunste van asbestslachtoffers of hun rechthebbenden.

Het voorziet in technische aanpassingen die bedoeld zijn om de coherentie van het stelsel te waarborgen en elke discriminatie tussen beroepsmatige en niet-beroepsmatige slachtoffers te vermijden.

RÉSUMÉ

La présente proposition de loi vise à compléter les dérogations à l'immunité dont bénéficient les employeurs et tiers responsables dans le cadre des mécanismes d'indemnisation liés aux maladies professionnelles et au Fonds amiante (AFA), en introduisant la notion de faute inexcusable comme fondement ouvrant l'action en responsabilité civile au profit des victimes de l'amiante ou de leurs ayants droit.

Elle prévoit des adaptations techniques destinées à assurer la cohérence du régime et à éviter toute discrimination entre victimes professionnelles et non professionnelles.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Anders.	: Anders.
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
ONAFH/INDÉP	: Onafhankelijk-Indépendant

Afkorting bij de nummering van de publicaties:		Abréviations dans la numérotation des publications:	
DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toezpraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel heeft één enkel en afgebakend doel: de toegang tot de rechter voor asbestslachtoffers versterken door, als afwijking op de burgerlijke immuniteit, het begrip onverschoonbare fout in te voeren in (i) de programmawet (I) van 27 december 2006 betreffende het Asbestfonds en (ii) de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970 betreffende de beroepsziekten.

Dit voorstel wordt afzonderlijk ingediend van het voorstel inzake financiering, transparantie en preventie (groen nummer, asbestinventarissen, rapportage, enz.) om de coherentie van het onderwerp, de leesbaarheid en de robuustheid van het parlementair onderzoek te waarborgen.

1. *Het huidige kader: forfaitaire vergoeding en burgerlijke immuniteit, met een moeilijk toepasbare uitzondering*

Het stelsel van de beroepsziekten en, in het verlengde daarvan, de architectuur van het Asbestfonds zijn opgebouwd rond een historisch compromis: een forfaitaire vergoeding, gebaseerd op solidariteit en automatische toekenning, in ruil voor een ruime immuniteit voor werkgevers en bepaalde aansprakelijke derden. Dit mechanisme vermijdt in principe dat het slachtoffer een fout en een oorzakelijk verband moet bewijzen na een lange en kostelijke procedure.

Binnen dit kader voorziet het positieve recht in één belangrijke uitzondering: de aansprakelijkheidsvordering blijft mogelijk wanneer een opzettelijke fout kan worden aangetoond, met name onder strikte voorwaarden die vergelijkbaar zijn met de situatie waarin een overheid een schriftelijk bevel tot stopzetting van de blootstelling heeft gegeven en dit bevel niet werd nageleefd.

De praktijk toont evenwel aan dat deze uitzondering quasi onwerkzaam is:

- zij is afhankelijk van zeldzame of toevallige bewijselementen (met name het bestaan van schriftelijke bevelen of formele ingebrekestellingen);
- zij speelt in dossiers waarvan de feiten vaak decennia teruggaan;
- zij legt een zware bewijslast bij het slachtoffer, terwijl asbestgerelateerde ziekten net gekenmerkt worden door een lange latentietijd.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi a un objet unique et ciblé: renforcer l'accès à la justice des victimes de l'amiante en introduisant, comme dérogation à l'immunité civile, la notion de faute inexcusable dans (i) la loi-programme (I) du 27 décembre 2006 relative au Fonds amiante et (ii) les lois coordonnées du 3 juin 1970 relatives aux maladies professionnelles.

Cette proposition est déposée séparément de la proposition portant sur le financement, la transparence et la prévention (numéro vert, inventaires amiante, rapportage, etc.) afin de garantir la cohérence de l'objet, la lisibilité et la robustesse de l'examen parlementaire.

1. *Le cadre actuel: indemnisation forfaitaire et immunité civile, avec une exception très difficile à mobiliser*

Le régime des maladies professionnelles et, par extension, l'architecture du Fonds amiante ont été construits sur un compromis historique: une indemnisation forfaitaire, fondée sur la solidarité et l'automatisme, en contrepartie d'une immunité largement reconnue aux employeurs et à certains tiers responsables. Ce mécanisme évite, en principe, que la victime doive démontrer une faute et un lien causal au terme d'une procédure longue et coûteuse.

Dans ce cadre, le droit positif prévoit une exception principale: l'action en responsabilité reste ouverte lorsqu'il est possible d'établir une faute intentionnelle, notamment dans des conditions strictes assimilées à l'hypothèse où une autorité publique a donné une injonction écrite de cesser l'exposition, à laquelle il n'a pas été obtempéré.

Cependant, la pratique démontre que cette exception est quasi inopérante:

- elle dépend d'éléments de preuve rares ou aléatoires (notamment l'existence d'injonctions écrites ou de mises en demeure formelles);
- elle intervient dans des dossiers où les faits remontent souvent à des décennies;
- elle impose à la victime de supporter une charge probatoire lourde, alors même que les maladies liées à l'amiante ont précisément une latence longue.

Bovendien herinnert het voorliggende materiaal er uitdrukkelijk aan dat de mogelijkheid om een werkgever aansprakelijk te stellen kan afhangen van het toeval van een inspectie en het bestaan van schriftelijke stukken, wat een bron van ongelijkheid en onaanvaardbaarheid vormt in een rechtsstaat.

2. Een vaststelling versterkt door geschiedenis, wetenschap en rechtspraak: in bepaalde gevallen is “niet weten” onmogelijk

De geschiedenis van asbest en de evolutie van de wetenschappelijke kennis tonen aan dat de risico's reeds lange tijd bekend en gedocumenteerd waren, in het bijzonder bij de centrale actoren in productie en verwerking. De samengebrachte historische elementen (medische publicaties, studies, internationale conferenties, industriële strategieën) wijzen op een geleidelijke, en vervolgens bevestigde, kennis van de gevaren van blootstelling.

Ook de Belgische rechtspraak heeft in bepaalde dossiers het bestaan van een fout erkend bij ondernemingen waarvan het moeilijk voorstelbaar was dat zij, gelet op hun rol en expertise binnen de asbestsector, de risico's hadden kunnen negeren.

Deze elementen volstaan evenwel niet, in de huidige stand van het recht, om een effectieve toegang tot de rechter te openen, aangezien de vereiste norm die van strikte opzet blijft. Dit leidt tot een praktische impasse: gedragingen die als bijzonder ernstig kunnen worden gekwalificeerd (blootstelling handhaven ondanks een bekend of redelijkerwijs te kennen gevaar) bereiken niet noodzakelijk de juridische drempel van de opzettelijke fout zoals die vandaag functioneert.

3. Doel van het voorstel: een toegang tot de rechter creëren bij een fout van uitzonderlijke ernst, zonder vereiste van schadeopzet

Het voorstel beoogt, naast de opzettelijke fout, het begrip onverschoonbare fout in te voeren als grondslag die het slachtoffer (of zijn rechthebbenden) toelaat een burgerlijke aansprakelijkheidsvordering in te stellen, ook wanneer reeds een vergoeding werd toegekend.

De onverschoonbare fout vormt een tussennorm: zij valt noch samen met loutere nalatigheid, noch met de intentie om schade te berokkenen. Zij heeft betrekking op situaties waarin:

— de verantwoordelijke zich bewust was van het gevaar of zich daarvan bewust had moeten zijn;

De plus, la matière fournie rappelle explicitement que la possibilité de mettre en cause un employeur peut dépendre du hasard de l'intervention des services d'inspection et de l'existence d'écrits, ce qui constitue une source d'inégalité et d'inacceptabilité dans un État de droit.

2. Un constat renforcé par l'histoire, la science et la jurisprudence: l'impossibilité de “ne pas savoir” dans certains cas

L'histoire de l'amiante et l'évolution des connaissances scientifiques établissent que les risques étaient connus et documentés depuis longtemps, en particulier pour les acteurs centraux de la production et de la transformation. Les éléments historiques rassemblés (publications médicales, études, conférences internationales, stratégies industrielles) mettent en évidence une connaissance progressive, puis avérée, des dangers de l'exposition.

La jurisprudence belge a également pu reconnaître, dans certains dossiers, l'existence d'une faute de la part d'entreprises dont il apparaissait difficilement concevable qu'elles aient pu ignorer les risques, compte tenu de leur rôle et de leur expertise dans la filière amiante.

Ces éléments ne suffisent pas, en l'état du droit, à ouvrir efficacement l'accès au juge dès lors que le standard requis demeure l'intentionnalité au sens strict. La situation conduit à une impasse pratique: des comportements pouvant être qualifiés de particulièrement graves (exposition maintenue malgré un danger connu ou devant être connu) ne rencontrent pas nécessairement le seuil juridique de la faute intentionnelle tel qu'il fonctionne aujourd'hui.

3. Objectif de la proposition: créer une voie d'accès au juge en cas de faute d'une gravité exceptionnelle, sans exiger l'intention de nuire

La proposition vise à introduire, à côté de la faute intentionnelle, la notion de faute inexcusable comme fondement permettant à la victime (ou ses ayants droit) d'exercer une action en responsabilité civile, y compris lorsqu'une indemnisation est intervenue.

La faute inexcusable constitue un standard intermédiaire: elle ne se confond ni avec la simple négligence, ni avec l'intention de nuire. Elle vise des hypothèses où:

— le responsable avait conscience du danger ou aurait dû en avoir conscience;

— hij niet de nodige maatregelen heeft genomen om het slachtoffer te beschermen;

— het gedrag een bijzondere ernst vertoont, zonder evenwel neer te komen op strikte opzet.

De in het voorstel gehanteerde definitie is geïnspireerd op doctrinaire en jurisprudentiële elementen uit naburige rechtsstelsels, om een begrijpelijk kader te bieden voor een begrip dat in het Belgische recht momenteel niet algemeen is gestructureerd. De bedoeling van de wetgever is de rechter toe te laten bijzonder ernstige gedragingen te kwalificeren en te sanctioneren in een domein waarin de schade uitzonderlijk en vaak onomkeerbaar is.

4. Discriminatie tussen slachtoffers vermijden: coherentie tussen het Asbestfonds en het stelsel van de beroepsziekten

Het voorstel kan zich niet beperken tot hoofdstuk VI van de programmawet van 2006. Indien een afwijking op basis van de onverschoonbare fout enkel zou bestaan voor slachtoffers die via het AFA worden vergoed, zou een risico op ongelijke behandeling ontstaan ten aanzien van slachtoffers die onder het stelsel van de beroepsziekten (Fedris) vallen.

Daarom voert de tekst een parallelle rechtsgrond in in de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970, zodat het beginsel op coherente wijze kan worden toegepast en beroepsslachtoffers niet verstoken blijven van een rechtsmiddel in de gevallen waarin een onverschoonbare fout kan worden vastgesteld.

Deze coherentie is des te noodzakelijker aangezien asbest heeft geleid tot massale beroepsmatige blootstellingen en de grens tussen “beroepsmatige”, “para-beroepsmatige” en “milieuslachtoffers” niet mag leiden tot principiële ongelijkheden inzake toegang tot de rechter wanneer de ernst van het gedrag van de verantwoordelijke vergelijkbaar is.

5. Reikwijdte en evenwicht: een gerichte afwijking zonder algemene herziening van het vergoedingssysteem

De tekst beoogt niet een contentieuze logica in de plaats te stellen van het forfaitaire vergoedingsmodel, noch de economische grondslag van het systeem in zijn geheel ter discussie te stellen. Hij voert een gerichte afwijking in, beperkt tot nauwkeurig omschreven gevallen van onverschoonbare fout.

De vergoeding via de bestaande regelingen blijft de voornaamste weg tot herstel. Het voorstel creëert een

— il n’a pas pris les mesures nécessaires pour préserver la victime;

— le comportement présente une gravité particulière, tout en restant distinct de l’intentionnalité au sens strict.

La définition retenue dans la proposition s’inspire d’éléments doctrinaux et jurisprudentiels utilisés dans des systèmes juridiques voisins, afin de fournir un cadre intelligible à une notion qui n’est pas actuellement structurée en droit belge de manière générale. L’intention du législateur est de permettre au juge de qualifier et sanctionner des comportements particulièrement graves dans un domaine où les dommages sont exceptionnels et souvent irréversibles.

4. Éviter une discrimination entre victimes: cohérence entre Fonds amiante et régime des maladies professionnelles

La proposition ne peut se limiter au seul chapitre VI de la loi-programme de 2006. Si une dérogation fondée sur la faute inexcusable existait uniquement pour les victimes indemnisées via l’AFA, un risque de différence de traitement apparaîtrait par rapport aux victimes relevant du régime des maladies professionnelles (Fedris).

C’est pourquoi le texte introduit une base parallèle dans les lois coordonnées du 3 juin 1970, afin que le principe soit applicable de manière cohérente et que les victimes professionnelles ne soient pas privées d’une voie de recours dans les hypothèses où la faute inexcusable serait caractérisée.

Cette cohérence est d’autant plus nécessaire que l’amiante a donné lieu à des expositions professionnelles massives, et que la frontière entre victimes “professionnelles”, “para-professionnelles” et “environnementales” ne doit pas conduire à des inégalités de principe quant à l’accès au juge lorsque la gravité du comportement du responsable est comparable.

5. Portée et équilibre: une dérogation ciblée, sans remise en cause générale du système d’indemnisation

Le texte ne vise pas à substituer une logique contentieuse au modèle d’indemnisation forfaitaire, ni à remettre globalement en cause l’économie du système. Il introduit une dérogation ciblée, limitée aux hypothèses de faute inexcusable, précisément définies.

L’indemnisation par les régimes existants demeure la voie principale de réparation. La proposition crée une

strikt afgebakende opening wanneer een gedrag van uitzonderlijke ernst rechtvaardigt dat burgerlijke aansprakelijkheid kan worden ingeroepen.

Conclusie

Dit wetsvoorstel beantwoordt aan een behoefte aan rechtvaardigheid en gelijke toegang tot de rechter in een domein waarin de schade ernstig is, het bewijs moeilijk en de geschiedenis getekend wordt door blootstellingen waarvan de gevaarlijkheid door bepaalde verantwoordelijken redelijkerwijs niet kon worden genegeerd. Door de onverschoonbare fout te erkennen als bijkomende afwijking op de immuniteit, herstelt het voorstel een effectieve mogelijkheid tot verhaal, zonder te evolueren naar een algemeen aansprakelijkheidsstelsel en met waarborg van coherentie tussen de slachtoffers naar gelang het vergoedingskanaal.

ouverture, strictement encadrée, lorsqu'un comportement d'une gravité exceptionnelle justifie que la responsabilité civile puisse être recherchée.

Conclusion

La présente proposition de loi répond à un besoin de justice et d'égalité d'accès au juge dans un domaine où les dommages sont graves, la preuve difficile et l'histoire marquée par des expositions dont la dangerosité ne pouvait raisonnablement être ignorée par certains responsables. En consacrant la faute inexcusable comme dérogation supplémentaire à l'immunité, elle rétablit une possibilité effective de recours, sans basculer vers un régime général de responsabilité, et en assurant une cohérence entre les victimes selon le canal d'indemnisation.

Sarah Schlitz (Ecolo-Groen)
Jeroen Van Lysebettens (Ecolo-Groen)
Staf Aerts (Ecolo-Groen)
Meyrem Almaci (Ecolo-Groen)
Claire Hugon Lecharlier (Ecolo-Groen)
Rajae Maouane (Ecolo-Groen)
Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen)
Matti Vandemaele (Ecolo-Groen)
Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen)

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 51, § 1, van de wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970, wordt aangevuld met een 4°, luidende:

“4° tegen de personen bedoeld in 1°, 2° en 3°, wanneer zij zich schuldig hebben gemaakt aan een onverschoonbare fout door blootstelling aan een schadelijke invloed.

Als onverschoonbare fout wordt beschouwd een fout waarbij de volgende elementen samen aanwezig zijn: een vrijwillige daad of nalatigheid, het bewustzijn van het gevaar dat de dader had of had moeten hebben, het ontbreken van een rechtvaardigingsgrond en het ontbreken van opzet.”

Art. 3

In artikel 125 van de programmawet (I) van 27 december 2006, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 5 mei 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, luidende:

“§ 2/1. In afwijking van paragraaf 1 blijft de burgerlijke aansprakelijkheidsvordering ten gunste van het slachtoffer of zijn rechthebbenden open tegen de aansprakelijke derde wanneer deze zich schuldig heeft gemaakt aan een onverschoonbare fout door blootstelling aan asbest.

Als onverschoonbare fout wordt beschouwd een fout waarbij de volgende elementen samen aanwezig zijn: een vrijwillige daad of nalatigheid, het bewustzijn van het gevaar dat de dader had of had moeten hebben, het ontbreken van een rechtvaardigingsgrond en het ontbreken van opzet.”;

2° in paragraaf 5 worden de woorden “paragrafen 1 en 2” vervangen door de woorden “paragrafen 1, 2 en 2/1”.

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

L'article 51, § 1er, des lois relatives à la prévention des maladies professionnelles et à la réparation des dommages résultant de celles-ci, coordonnées le 3 juin 1970, est complété par un 4° rédigé comme suit:

“4° contre les personnes visées aux 1°, 2° et 3°, lorsque celles-ci se sont rendues responsables d'une faute inexcusable d'exposition à une influence nocive.

Est considérée comme une faute inexcusable une faute pour laquelle les éléments suivants sont réunis: un acte ou une omission volontaire, la conscience du danger qu'en avait ou que devait en avoir son auteur, l'absence de cause justificative et le défaut d'intentionnalité.”

Art. 3

Dans l'article 125 de la loi-programme (I) du 27 décembre 2006, modifié en dernier lieu par la loi du 5 mai 2019, les modifications suivantes sont apportées:

1° il est inséré un paragraphe 2/1 rédigé comme suit:

“§ 2/1. Par dérogation au paragraphe 1er, l'action en responsabilité civile reste ouverte au profit de la victime ou de ses ayants droit contre le tiers responsable lorsque ce dernier s'est rendu responsable d'une faute inexcusable d'exposition à l'amiante.

Est considérée comme une faute inexcusable une faute pour laquelle les éléments suivants sont réunis: un acte ou une omission volontaire, la conscience du danger qu'en avait ou que devait en avoir son auteur, l'absence de cause justificative et le défaut d'intentionnalité.”;

2° dans le paragraphe 5, les mots “paragraphe 1er et 2” sont remplacés par les mots “paragraphe 1er, 2 et 2/1”.

Art. 4

Deze wet treedt in werking de dag waarop ze in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

3 februari 2026

Art. 4

La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

3 février 2026

Sarah Schlitz (Ecolo-Groen)
Jeroen Van Lysebettens (Ecolo-Groen)
Staf Aerts (Ecolo-Groen)
Meyrem Almaci (Ecolo-Groen)
Claire Hugon Lecharlier (Ecolo-Groen)
Rajae Maouane (Ecolo-Groen)
Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen)
Matti Vandemaele (Ecolo-Groen)
Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen)